

§ 196

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantamiseksi

HEL 2020-003276 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle Vesa Korkkulan talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantamiseksi seuraavan lausunnon:

Uusi lukiolaki tuli voimaan 1.8.2019 ja lakiuudistuksen myötä Opetushallitus julkaisi marraskuussa 2019 lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelman perusteet. Uusi opetussuunnitelma tulee voimaan 1.8.2021 lukioissa.

Lukiouudistuksen tavoitteena on vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä kehittää lukion opetusta niin, että se tukee entistä paremmin opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä tarpeita ja oppimista. Tavoitteena on myös sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeasteelle ja nostaa suomalaisten koulutustasoa vuoteen 2030 mennessä siten, että korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus nousee 25–34-vuotiaiden ikäluokassa 50 prosenttiin (nyt 41 prosenttia).

Lukiolain (714/2018) 25 §:n mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suoritavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ja jatko-opintoihin hakemiseen liittyvää ohjausta. Lisäksi lukiolain mukaisesti opetussuunnitelma määrittää myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemisen jokaisen lukiolaisen kanssa opetushenkilöstön tuella. Opetushenkilöstöllä tarkoitetaan tässä yhteydessä opinto-ohjaajien lisäksi erityisopettajia ja ryhmänohjaajia. Opintosuunnitelmaan kuuluu (i) opiskelusuunnitelma, (ii) ylioppilastutkintosuunnitelma sekä (iii) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Korkeakoulujen opiskelijavalinnat ovat uudistuneet siten, että suurempi osa opiskelijoista valitaan todistusvalinnalla. Kun korkeakouluihin haudutaan pääasiallisesti todistusten avulla, nousevat sekä ylioppilaskirjoituksissa suoritettavat aineet että niissä menestyminen aikaisempaa merkittävämpään asemaan. Opiskelijoilta vaaditaan yhä enemmän suunnitelmallisuutta heti opintojen alusta alkaen ja he tarvitsevat ohjausta valintojensa tueksi. Samalla lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma määrittävät jokaiselle lukiolaiselle mahdollisuuden kurkistaa korkeakouluopintoihin jo lukioaikana. Tämä tarkoittaa merkittävää yhteistyön lisääntymistä korkeakoulujen kanssa. Uusi opetussuunnitelma ohjaa

myös aineenopettajaa yhteistyöhön korkeakoulujen ja työelämän kanssa: Aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetuksensa kokonaisuuksia, jotka sitovat aineen jatko-opintoihin ja työelämään (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 s. 27). Opinto-ohjaajien asiantuntijuus korostuu opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelmien ohjaamisessa. Uusi lukiolaki määrää myös opiskelijan oikeudesta jatko-ohjaukseen valmistumisen jälkeen. Nämä vaatimuksen lisäävät ohjauksen asiantuntijuuden tarvetta lukioyhteisössä ja vaatii opinto-ohjaajilta myös konsultatiivista roolia työyhteisön osaamisen kehittymisessä ja lukion ohjauksen koordinoinnissa.

Lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma korostavat yksilöllisiä ja joustavia opintopolkuja ja niiden edellyttämää ohjausta ja oppimisen tukea. Uusi opetussuunnitelmaa vahvistaa aineenopettajan roolia oppimaan oppimisen taitojen opetuksessa ja ohjauksessa. Samalla opintojen henkilökohtaistamisen ja yksilöllisten tavoitteiden huomiointi opetusjärjestelyissä tulevat vaatimaan uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja. Lisäksi oppimisen tuki ja ohjaus edellyttävät opetushenkilöstöltä uudenlaista osaamista ja aikaa opiskelijoiden henkilökohtaiseen ohjaamiseen ja kohtaamiseen.

Lukiolaki ja uusi opetussuunnitelma nostavat osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen myös lukiokoulutukseen. Ohjauksen avulla tunnustetaan muualla hankittua osaamista ja opiskelijan opiskelusuunnitelmaa rakennetaan tämä osaaminen huomioiden.

Helsingin kaupungin tavoitteen mukaisesti syrjäytymisen ehkäisyssä on tärkeää kohdentaa toimenpiteet oikea-aikaisesti. Lukiokoulutuksessa tämä tarkoittaa erityisesti opiskelijan ohjausta ja oppimisen tukea opintojen siirtymävaiheissa, mikä vahvistaa opintoihin sitoutumista.

Helsingin kaupungin lukioissa ohjaustarpeet ovat hyvin erilaisia: Vieraskielisiä opiskelijoita Helsingin kaupungin lukioissa on noin 16 % (nuorten lukiokoulutus, suomenkieliset lukiot 01/2020). Vieraskielisten opiskelijoiden määrä vaihtelee lukioittain 1–36 %. Vieraskielisten opiskelijoiden joukossa on paljon sellaisia opiskelijoita, jotka tarvitsevat laajempaa tukea ja ohjausta opintoihin sitoutumiseen ja niiden sujuvoittamiseen. Valtakunnallinen erityistehtävä on Helsingin kaupungin lukioista kahdeksalla lukiolla.

Helsingin kaupungin lukiokoulutuksessa 20.1.2020 opiskeli 8 674 opiskelijaa, joista 7 399 suomen- ja 1 275 ruotsinkielisissä lukioissa. Opiskelijamäärän on ennustettu kasvavan 20.1.2021 mennessä 262 opiskelijalla (yhteensä 8 936 opiskelijaa, suomenkieliset lukiot 7 664 ja ruot-

sinkieliset lukiot 1 272). Toukokuussa 2020 Helsingin kaupungin suomen- ja ruotsinkielisissä lukioissa työskenteli 30 vakinaista ja 6 määräaikaista opinto-ohjaajaa. Käytännössä opiskelijamäärä yhtä opinto-ohjaajaa kohden vaihtelee jonkin verran eri lukioissa, mutta laskennallisesti yhtä opinto-ohjaajaa kohden on keskimäärin 241 opiskelijaa. Lisäksi opinto-ohjauksen tunteja on voitu lukiokohtaisesti antaa lukion muille opettajille. Nämä opettajat voivat olla vakinaisessa tai määräaikaisessa palvelussuhteessa ja heidän tehtäviinsä kuuluu opinto-ohjausta muun aineenopetuksen ohella. Tällöin heidän opinto-ohjauksen viikkotuntimäärä voi vaihdella 1–15 tunnin välillä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että ohjauksen merkitys korostuu kansallisten lukiokoulutukseen liittyvien uudistusten myötä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä sitä, että lukiolaiset saavat yksilöllistä, monipuolista ja riittävää ohjausta opintojensa suunnittelun ja sujumisen sekä tulevaisuuden suunnitelmiensa tueksi. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa 2021 ei ole varauduttu aloitteen mukaisiin lisämäärärahatarpeisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erytyissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

1 Talousarvioaloite, lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantaminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa 22.9.2020 mennessä valtuutettu Vesa Korkkulan ja neljän muun allekirjoittaneen talousarvioaloitteesta lukioiden opinto-ohjauksen re-

15.09.2020

sursoinnin parantamiseksi. Aloitteessa esitetään uusien kaupungin lukioiden opinto-ohjaajien palkkaamiseen varattavaksi tulevaan talousarvioon 870 000 € lisämäärärahaa. Tällä summalla voidaan maksaa 12 opinto-ohjaajan vuoden palkka.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Harri Korhonen, lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin: 310 86342
harri.korhonen(a)hel.fi

Moa Thors, Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön ja lukiokoulutuksen päällikkö, puhelin:
310 70077

moa.thors(a)arbis.hel.fi

Riina Ståhlberg, Erityissuunnittelija, puhelin: 310 26018
riina.stahlberg(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, lukioiden opinto-ohjauksen resursoinnin parantaminen, Korkkula Vesa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano